

Treballar menys per treballar tots?

Les dades de l'Enquesta de Població Activa (EPA) del segon trimestre van ser rebudes, llegides i interpretades amb un excés d'optimisme. Certament, existeixen algunes raons per manifestar cert optimisme. D'una banda, el nombre d'aturats cau en 310.400 persones. I, de l'altra, és la primera vegada que les estadístiques de l'EPA registren creació d'ocupació neta des dels inicis de la crisi econòmica, el 2008. Ara bé, una anàlisi acurada de les dades fa emergir les raons del pessimisme que, sens dubte, obliguen a moderar l'optimisme. Segons la mateixa EPA del segon trimestre del 2014 s'han perdut quasi 4 milions d'hores de treball, 837.000 persones només van treballar una hora a la setmana, 1.275.000 persones només van treballar 9 hores a la setmana i 2,8 milions de les persones ocupades voldrien (necessarien) treballar més hores de les que treballen. En definitiva, la interpretació oficial de les dades ha confós, amb més o menys voluntat, la creació d'ocupació amb ocupació més precària. Davant l'evidència empírica que posa de manifest la disminució de les hores de treball amb un augment de les persones ocupades, l'única explicació vàlida és que el treball que hi ha es reparteix.

Com en tots els períodes de crisi d'ençà de la industrialització, el control del temps de treball remunerat esdevé el centre del conflicte social i un bon reflex de les lluites de poder. A finals del segle XIX, les primeres mobilitzacions obreres van començar a reclamar la jornada diària de vuit hores sota l'eslògan del 8x3 (vuit hores per treballar, vuit hores per descansar i vuit hores per a la cultura i instrucció). L'objectiu principal

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

d'aquesta reivindicació era la millora de les condicions de treball i vida, amb el teló de fons que assenyalava la relació existent entre el temps de treball i l'ocupació.

A finals del segle XX, la reducció de la jornada laboral emergeix com una alternativa per combatre l'atur massiu a través de la redistribució del treball assalariat i, indirectament, de la renda. La fi del període d'expansió de les economies capitalistes als països desenvolupats exigeix cercar vies d'actuació alternatives que permetin fer front a la problemàtica socioeconòmica sorgida arran de la crisi de l'ocupació. És així com, durant els anys 70 i 80 del segle XX, es recupera la històrica reivindicació obrera del 8x3 en alguns cercles acadèmics, intel·lectuals i polítics. Una reivindicació que pren l'eslògan "Treballar menys per treballar tots", parafraçant el títol del llibre que va publicar el 1994 el sociòleg Guy Aznar. Posteriorment, es posa de manifest que la reducció del temps de treball s'ha d'acompa-

La política d'ocupació del govern no persegueix una millora en la qualitat de vida sinó obtenir uns bons resultats estadístics

nyar de la seva reorganització a fi de minimitzar els efectes econòmics i socials. En el terreny de la intervenció, destaquen algunes actuacions emblemàtiques en l'àmbit europeu com la reducció del temps de treball a França a través de la llei de les 35 hores; el model finlandès del 6+6 o la *flexi-security* del cas alemany.

La situació actual del mercat de treball espanyol i català no s'identifica amb cap d'aquestes estratègies. La política d'ocupació del govern no respon als objectius de millora de la qualitat de vida i de les condicions laborals que hi havia al rerefons de les tres reivindicacions històriques sobre jornada laboral. La política d'ocupació del govern només té entre les seves màximes preocupacions obtenir bons resultats estadístics fixant l'atenció en determinats indicadors. Per això no té problemes a considerar que una persona està ocupada (i, per tant, no aturada) pel simple fet d'haver treballat una hora a la setmana, per exemple, rentant plats per a una empresa de càtering. Però els mateixos indicadors que conviden a l'optimisme evidencien una realitat que només es pot mirar amb pessimisme. Pel govern, l'ocupació es bona a qualsevol preu.

Com a conseqüència, la precarietat laboral (salaris baixos, inestabilitat, temporalitat i jornada parcial obligada) esdevé, cada vegada més, la norma social en matèria d'ocupació. És imprescindible reivindicar els drets laborals adquirits per evitar que la tolerància social vers la precarietat s'apoderi de la ciutadania. Cal no oblidar que la fita de "treballar menys per treballar tots" donava per descomptat el treball decent, tal com reclama l'Organització Internacional del Treball.